

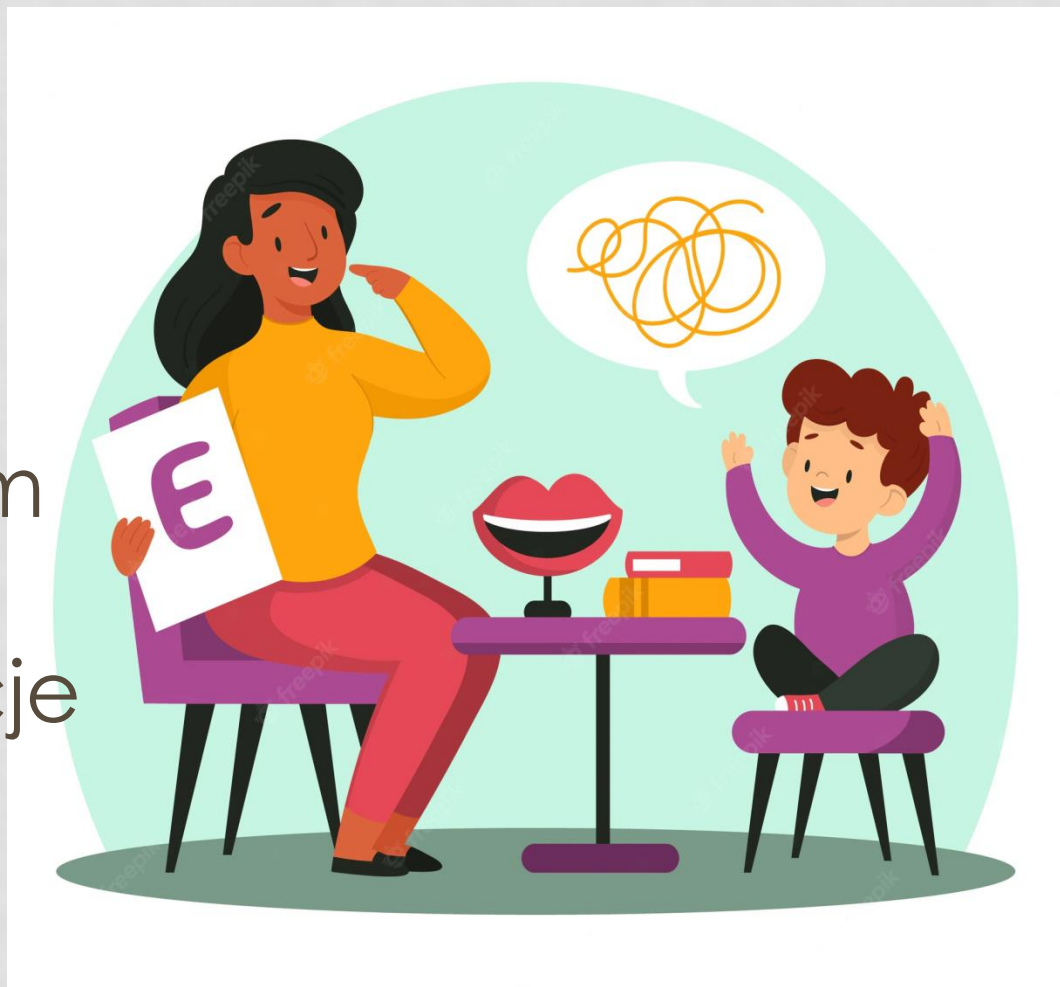
PROFILAKTYKA ROZWOJU MOWY DZIECKA

MGR LOGOPEDA
KALINA MIŁEK

DRODZY RODZICE

Zachęcam do zapoznania się z przygotowaną przeze mnie prezentacją. Mam nadzieję, że zawarte informacje Państwa zainteresują 😊

CZYM JEST PROFILAKTYKA

- Jest to podejmowanie kroków w celu uniknięcia przykrych skutków podupadania zdrowia, bo przecież *lepiej zapobiegać niż leczyć* 😊
- Profilaktyka logopedyczna ma na celu niedopuszczenie do pojawienia się jakichkolwiek zaburzeń mowy, jest rodzajem wczesnej interwencji w przypadku diagnostyki ryzyka wystąpienia trudności w językowym porozumiewaniu się.
- Profilaktykę logopedyczną, oprócz **logopedy**, może stosować również dobrze nakierowany przez specjalistę **rodzic**.

PROFILAKTYKA WAD WYMOWY W OKRESIE PRENATALNYM

- Kobieta już od początku ciąży może wspierać rozwój swojego dziecka poprzez stosowanie odpowiedniej diety
- W pierwszym trymestrze ciąży należy chronić się przed różnego rodzaju infekcjami czy chorobami wirusowymi

- Duże ryzyko uszkodzeń płodu niosą ze sobą leki zażywane przez kobiety w czasie ciąży
- Wszelkie używki, alkohol, papierosy, narkotyki niosą ze sobą ogromne ryzyko uszkodzenia płodu
- **CIEKAWOSTKA:** już od 4 miesiąca życia płodowego dziecko jest w stanie rozpoznać głos matki. Już wtedy powinno stymulować się zmysł słuchu dziecka, co go usprawni i ułatwi rozwój mowy

OKRES OKOŁOPORODOWY

- Na rozwój dziecka wpływa m. in. decyzja o rodzaju porodu, gdzie poród naturalny jest najbardziej dla niego korzystny (o ile nie dochodzi do żadnych powikłań).
- Należy zwrócić uwagę na wagę urodzeniową, im niższa, tym większe ryzyko problemów rozwojowych.
- Niekorzystny wpływ na dziecko może mieć również przedłużająca się żółtaczka niemowlęca.

OKRES NIEMOWLĘCY

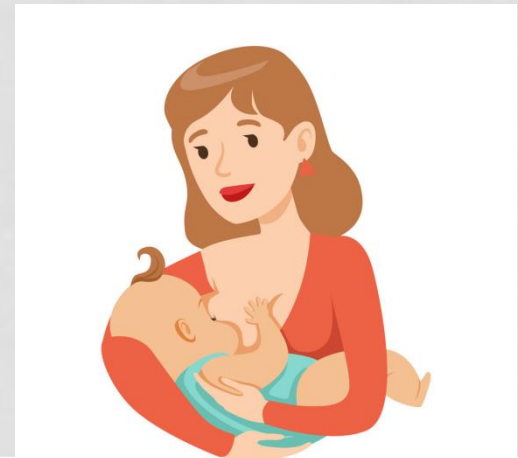
Badania, którym należy poddać dziecko to:

- ✓ ocena stanu anatomicznego jamy ustnej,
- ✓ ocena rozwoju zmysłów (szczególnie słuchu),
- ✓ sprawdzanie odruchów istotnych dla rozwoju mowy;

NA CO NALEŻY ZWRÓCIĆ UWAGĘ JUŻ W OKRESIE NIEMOWLĘCYM?

- Niezwykle ważny jest sposób karmienia dziecka - karmienie piersią ma wpływ na rozwój psychomotoryczny dziecka. Długotrwałe karmienie dziecka butelką najczęściej prowadzi u niego do występowania licznych wad zgryzu, najczęściej stwierdza się cofnięcie żuchwy, tyłozgryz, zwężenie szczęki czego konsekwencją jest zaburzony rozwój artykulacji.

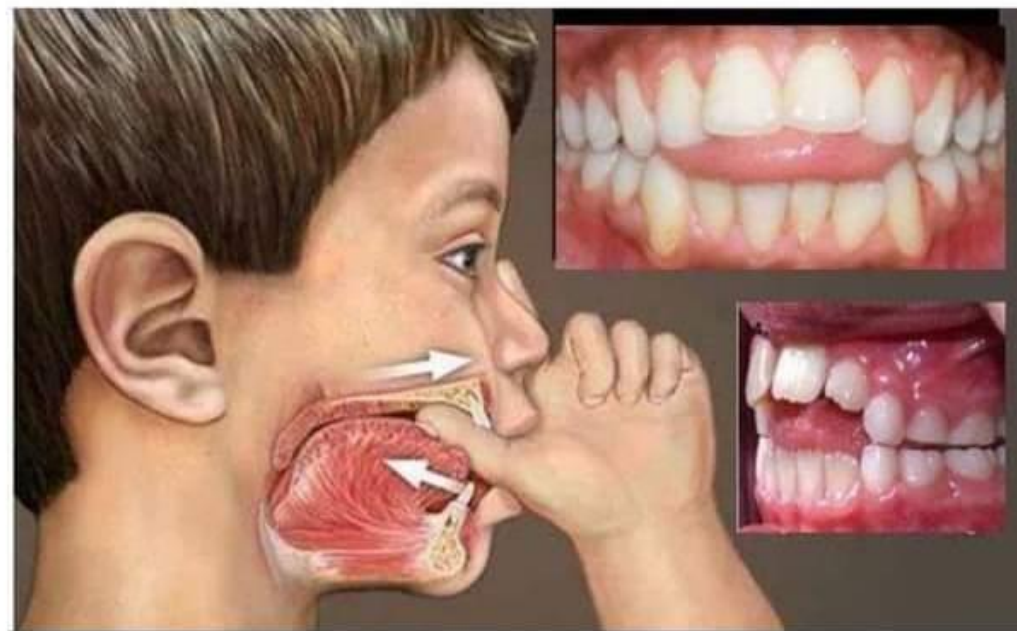
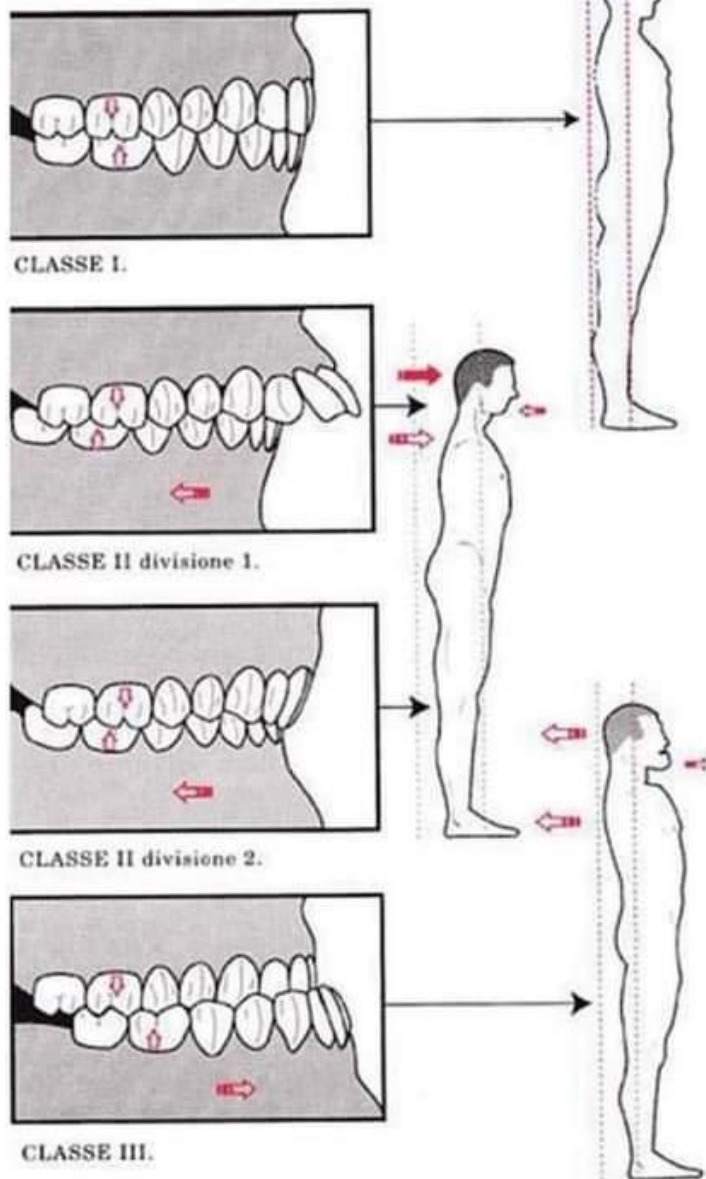

JEŚLI JUŻ WYBIERZEMY BUTELKĘ..

.. Należy zwrócić uwagę na prawidłowy dobór smoka. Nieodpowiednio lub zbyt długo używany smoczek dziecka, jak i ssanie palca, prowadzą do wad zgryzu, połykania i oddychania.

Skutki długotrwałego używania smoczka i ssania kciuka

wada zgryzu=wada postawy

CO Z TYM SMOCZKIEM?

Co powoduje długotrwałe używanie smoczka ?

- wady zgryzu,
- prowadzi do przetrwałego sposobu połykania, język nie dotyka podniebienia. Konsekwencją tego jest nieprawidłowa realizacja głosek: t, d, n, l, sz, ż, cz, dż.
- przyciśnięty język, pracuje tylko w przód a to może spowodować nieprawidłową realizację głosek: s, c, z, dż czyli tzw. seplenie międzyzębowe.

Ssanie odżywcze to najlepszy czas na ćwiczenia narządów mowy dziecka. Maluch wykonuje ogromną pracę mięśni, między innymi języka.

Ssanie nieodżywcze (opróżniona pierś mamy, smoczek) uspokaja maluszka, praca artykulatorów jest wtedy słabsza.

Kiedy odstawić smoczek?

Tak naprawdę nie ma idealnego momentu. Kiedy mijają 6 miesięcy życia należy ograniczyć jego używanie, dobrym zamiennikiem są gryzaki. Kiedy rozszerzamy maluszkowi dietę (spożywa więcej posiłków stałych) należy z niego zrezygnować.

Jak pozbyć się smoczka?

- schować do zaczarowanego pojemniczka,
- pożegnać wspólnie np. na wakacjach, wrzucić do morza,
- stopniowo obcinać końcówkę,
- schować na noc smoczek pod poduszkę (rankiem już go nie ma) wróżka w nocy zabrała!

Jaki smoczek wybrać?

Należy pamiętać, że wybranie odpowiedniego smoczka zależy od pracy języka dziecka i warunków anatomicznych jamy ustnej. Na rynku są dostępne różnej miękkości smoczki. Najlepiej wybrać ten pośredni. Podobnie z rozmiarem. Za mały smoczek angażuje za dużo mięśni, aby go utrzymać w jamie ustnej. Duży może wywoływać odruch wymiotny. Smoczek musi pasować do jamy ustnej dziecka. Najlepiej w kształcie spłaszczonej wisielenki.

- Dla prawidłowego rozwoju mowy ważny jest również **sposób układania dziecka do snu**. Zalecaną pozycją jest kładzenie dziecka na plecach oraz położenie główki na lekkim podwyższeniu, tak by podniesiona była ku górze oraz nieznacznie przechylona w stronę klatki piersiowej.

- Niezwykle ważna jest ilość czasu poświęcana na zabawę i rozmowę z dzieckiem. Dlatego niezwykle ważny jest sposób, w jaki rodzic mówi do dziecka. Powinno się zwracać do niego w sposób naturalny, tak samo jak w kontaktach z dorosłymi, szczególnie unikając wszelkich zdrobnień, spieszczeń czy zmiękczeń, ponieważ utrwala to u dziecka nieprawidłowy sposób mówienia, co prowadzi w późniejszym czasie do występowania wad wymowy.

JAK STYMULOWAĆ MOWĘ DZIECKA?

NIE KRYTYKUJEMY
MOWY DZIECKA.

NIE OCZEKUJEMY
OD DZIECKA, MÓWIENIA
GŁOSEK, NA KTÓRE
ROZWOJOWO
MA JESZCZE CZAS.

ZAPEWNIAMY
DZIECKU
KONTAKT
Z INNYMI DZIEĆMI.

SŁUCHAMY TEGO CO
DZIECKO MA
DO POWIEDZENIA.
NIE POGANIAMY.

ĆWICZYMY ODDYCHANIE.
CHUCHAMY,
DMUCHAMY.

W RAZIE NIEPRAWIDŁOWOŚCI
W BUDOWIE LUB
FUNKCJONOWANIU
APARATU ARTYKULACYJNEGO,
NARZĄDU SŁUCHU LUB WZROKU
ZAPEWNIAMY DZIECKU
DOSTĘP
DO LEKARZA SPECJALISTY.

DO KOŃCA 2, 3 ROKU ŻYCIA
NIE POZWALAMY
NA KORZYSTANIE PRZEZ DZIECKO
Z WYSOKICH TECHNOLOGII.
ICH NEGATYWNY WPŁYW
NA ROZWÓJ DZIECKA
ZOSTAŁ JUŻ
WIELOKROTNI
UDOKUMENTOWANY.

ĆWICZYMY PALUSZKI MALUCHA.

1 ROZMAWIJ ZE MNĄ

Uczę się mowy przez praktykę, w dialogu - twarzą w twarz. Mów do mnie tak, bym rozumiał i chciaj mnie rozumieć.

2

DAJ MI CZAS NA ODPOWIEŹ

Potrzebuję czasu by zrozumieć pytanie i udzielić odpowiedzi. Nie odpowiadaj za mnie. Zanim spróbujesz mi pomóc, policz w myślach do 5.

3

NIE KUPUJ MI TABLETU

Nie martw się, że będę się nudził, nie potrzebuję być czymś zajęty non-stop. Pozwól mi się ponudzić, to naprawdę dobrze mi zrobi.

4

WYRZUĆMY JUŻ TEN SMOCZEK

Tak, ten z butelki też. Jeśli potrafię pić z kubka, a chcesz podać mi mleko, podaj mi je w kubku.

5

STWARZAJ OKAZJE BYM ĆWICZYŁ RĘCE

Sprawniejsze dłonie, to piękniejsza mowa. Pozwól mi ćwiczyć ręce w naturalnych sytuacjach: chcę sam zapinać guziki i wiązać sznurowadła.

6

POZWÓL MI SIĘ UBRUDZIĆ

Nie chcę w przyszłości histeryzować z powodu sosu na mojej twarzy. Ty też tego nie chcesz. Zdrowe jedzenie, to zdrowe mówienie.

7

RUSZAJMY SIĘ!

Moje ciało potrzebuje ruchu, by dobrze się rozwijać. Bez prawidłowej postawy, nie ma prawidłowej wymowy.

8

USTALAJ ZASADY, WYCHOWUJ MNIE

Nauka języka, to nauka prawidłowych zachowań społecznych. To ty jesteś dorosłym w swoim domu.

9

TO MOJE JEDYNE DZIECIŃSTWO

Jazda konna, łyżwiarstwo, angielski, taniec, piłka, szachy... Czy naprawdę potrzebuję tego wszystkiego właśnie teraz?

10

NIE CZEKAJ Z WIZYTĄ U SPECJALISTY

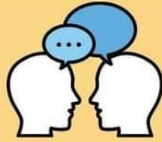

Jeśli podejrzewasz, że moja mowa nie rozwija się tak, jak powinna, reaguj natychmiast.

PROFILAKTYKA WAD WYMOWY W OKRESIE PRZEDSZKOLNYM I MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM

- BADANIA PRZESIWOWE MOWY
- Zwracanie uwagi na proces wyrzynania się zębów stałych: działaniem profilaktycznym będzie tu korekta wad zgryzu przez ortodontę
- zwracać uwagę na nieprawidłowe nawyki dziecka takie jak: ssanie kciuka, uporczywe manipulacje językiem, wciąganie policzków. Zapobieganie tym nawykom również ma działanie prewencyjne
- czytanie bajek dziecku, poszerzanie zasobu jego słownictwa
- zajęcia logorytmiczne odbywające się w przedszkolu dziecka – może być uznana jako jedno z istotnych działań prewencyjnych

KIEDY DO LOGOPEDY?

KOMUNIKACJA I MOWA

- dziecko nie mówi lub mówi bardzo mało (dwuletnie dziecko powinno tworzyć dwuelementowe zdania),
- mowa dziecka jest niezrozumiała dla otoczenia (około 3.r.ż.),
- dziecko nie dąży do komunikacji, nie utrzymuje kontaktu wzrokowego, nie wskazuje palcem,
- nie reaguje na proste polecenia np. Daj misia.

WYMOWA

- dziecko wkłada język między zęby,
- dziecko zniekształca lub zamienia głoski np. [r] zamienia na [j], głoski dźwięczne na bezdźwięczne, [k] zamienia na [t],
- jąka się.

ROZWÓJ MOWY DZIECKA:

- > w 3.r.ż. kształtują się głoski [ś, ź, ć, dź, k, g, l]
- > w 4.r.ż. kształtują się głoski [s, z, c, dz]
- > w 5.r.ż. kształtują się głoski [sz, ż, cz, dż]
- > około 6.r.ż. kształtuje się głoska [r]

DODATKOWE OBJAWY

- występują trudności jedzeniem (gryzieniem, żuciem, polykaniem) oraz piciem z kubeczka lub przez słomkę,
- trudności ze ssaniem piersi,
- dziecko śpi z otwartą buzią, oddycha ustami, chrapie,
- dziecko ssie kciuk, wargę, policzek,
- występuje nadmierne ślinienie,
- dziecko ma wybiórczość pokarmową (akceptuje jedynie niektóre produkty lub konsystencje pokarmów).

DIAGNOZA MEDYCZNA/PSYCHOLOGICZNA:

- niedosłuch,
- zaburzenia ze spektrum autyzmu,
- niepełnosprawność intelektualna,
- zespół genetyczny lub inne trudności neurologiczne,
- rozszczep wargi lub podniebienia.

BIBLIOGRAFIA

- Targówek, *kwartalnik logopedia*
- Dr Gacka, *Profilaktyka wad wymowy u dzieci do siódmego roku życia*

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

mgr logopeda Kalina Miłek

